

Ontwikkelteam

Mens & Maatschappij

Ronde

Vijfde ronde (5)

REFERENTIE

MM001780

Naam

Kees de Groot

Organisatie

VGS

E-mailadres

k.degroot@vgs.nl

Namens wie geeft u reactie?

Namens een organisatie of netwerk

Namens organisatie

Anders

Anders: namens wie reageert u?

Christelijk-reformatorische PO- en VO-scholen en kerken

Wie heeft er bijgedragen aan deze reactie?

- Professionals uit een maatschappelijke organisatie

Aantal professionals uit een maatschappelijke organisatie

2

In hoeverre beschrijven de grote opdrachten (en het onderliggende raamwerk) gezamenlijk de essentie van het leergebied? Geef aan op een schaal van 1-4 (1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed). Licht uw antwoord toe.

3

Bij GO2 missen wij aandacht voor het concept eeuwigheid.

Bij GO3 staat dat ieder mens doelen en wensen heeft. Aanvullen met: (primaire) (levens)behoefte (zoals genoemd bij GO9).

GO3 spreekt over mensen en organisaties. Noem ook flora en fauna, die ook hun behoeften en wensen hebben waarmee mensen en organisaties rekening moeten houden.

GO5 spreekt wel over levensbeschouwelijke stromingen, maar niet over religieuze. De overheid maakt, ook in onderwijswetten, onderscheid tussen religie en levensbeschouwing. Sluit daarbij aan.

Globalisering en duurzame ontwikkeling zijn belangrijke trends, maar hoeven van ons geen aparte grote opdrachten te zijn.

GO8 kan worden verwerkt in GO1, want globalisering is een trend die daarbinnen kan worden uitgewerkt.

GO9 kan worden samengevoegd met GO3. Voor een structureel goede verdeling van schaarse goederen is duurzaamheid een noodzakelijke voorwaarde.

GO10 kan worden verwerkt in ethiek. Op pag. 19 staat immers al dat de inhoud van die GO in essentie draait om de vraag of alles wat mogelijk is, ook wenselijk is – een ethische vraag.

In hoeverre zijn de grote opdrachten geschikt voor uw onderwijssector? Geef aan op een schaal van 1-4 (1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed). Licht uw antwoord toe vanuit uw onderwijssector.

3

Wij spreken voor po en vo.

Oordeel: 3.

In hoeverre is de relatie tussen de grote opdrachten en bouwstenen duidelijk? Geef aan

op een schaal van 1-4 (1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed). Licht uw antwoord toe.

1

Bij de bouwstenen horend bij het voorstel Burgerschap wordt steeds een toelichting gegeven en onder andere de samenhang binnen het leergebied en met andere leergebieden geschetst. Dat helpt om de relatie tussen grote opdrachten en bouwstenen duidelijker te maken. Zo'n uitleg missen wij bij de bouwstenen bij het voorstel Mens & Maatschappij.

Zijn er bepaalde bouwstenen die u zou willen schrappen? Welke bouwstenen? Licht uw antwoord eventueel toe.

Globalisering en duurzame ontwikkeling kunnen worden ondergebracht bij respectievelijk ruimtelijke ontwikkeling en keuzegedrag & produceren en organiseren. Technologie kan worden samengevoegd met waarden & idealen (zie ook het antwoord op vraag 1).

Zijn er bepaalde bouwstenen die u toe zou willen voegen? Welke bouwstenen? Licht uw antwoord toe.

De gekozen bouwstenen zouden wij willen verrijken:

3.1 (Keuzegedrag): besteed aandacht aan het delen van geld en goed met anderen (denk aan noodhulp).

3.2 (Produceren en organiseren): geef expliciet aandacht aan onbetaald werk, zoals vrijwilligerswerk en mantelzorg. Een niet genoeg te waarderen vorm van 'productie'.

5.1.b (Waarden en idealen) spreekt over het bereiken van een ideale wereld. Maar die is niet maakbaar. Leer kinderen daarom omgaan met imperfecties en risico's en leer hen accepteren dat de wereld nooit volmaakt wordt.

6.2 (Cultuur): benoem expliciet religies, naast levensbeschouwelijke stromingen.

Het bijzondere kenmerk van religie is dat het bestaan van God/een godheid wordt erkend. Dat is geen algemeen kenmerk van levensbeschouwingen. Het scharen van religie onder het begrip Levensbeschouwing doet ook geen recht aan de grote plaats die religie inneemt in het leven van verreweg de meeste mensen in deze wereld.

7.2b (Invloed): Hier missen de vaardigheid van zelfbeheersing.

8.1b (Globalisering): Noem het Nederlandse lidmaatschap van de NAVO.

11.1 (Denken in tijd): Introduceer het concept eeuwigheid (naast tijd).

Bij 11.5 (Denken in oorzaken) zou ook de geestelijke wereld als bron van oorzaken moeten worden benoemd. God bestuurt de wereld.

Bij 12 (Werkwijzen): voeg toe de vaardigheden van zich kunnen concentreren en focussen.

Zijn er bouwstenen waarbij de verdeling van de voorgestelde kennis en vaardigheden voor po en vo onderbouw kan worden verbeterd? Welke bouwstenen? Licht uw antwoord toe.

Geen mening.

Welke drie bouwstenen vindt u het belangrijkste?

6.1 Mensbeeld en identiteit (omdat persoonsvorming en identiteitsontwikkeling voor ons voorop staan)

5.1 Waarden en idealen (omdat die bepalen hoe je je opstelt en je kennis en vaardigheden toepast)

11.3 Denken vanuit jezelf en vanuit anderen (omdat mensen niet voor zichzelf leven, maar samen met en dienstbaar aan anderen)

Welke drie bouwstenen vindt u het minst belangrijk?

8.1 Globalisering, 9.1 Duurzame ontwikkeling en 10.1 Technologie, omdat die bouwstenen onzes inziens heel goed in andere bouwstenen kunnen worden verwerkt.

Komen de brede vaardigheden (denk aan communiceren, kritisch denken, zelfregulering etc.) voldoende terug in het totaal aan bouwstenen voor dit leergebied? Geef aan op een schaal van 1-4 (1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed). Licht uw antwoord toe. Zie voor een toelichting:

2

Het verband tussen kennis en vaardigheden is ons veelal onduidelijk. Als leerlingen bijvoorbeeld leren dat verschil van inzicht kan leiden tot nieuwe ideeën en/of tot conflicten (bouwsteen 11.3), kunnen ze daar dan ook iets mee? M.a.w.: kunnen ze die kennis toepassen?

In bijlage 2 wordt wel een toelichting gegeven op denk- en werkwijzen en vaardigheden, maar dat vinden wij niet zo helder als bij het voorstel Burgerschap. In de toelichting bij de bouwstenen bij dat voorstel is steeds expliciet aangegeven welke brede vaardigheden van toepassing zijn.

In hoeverre is er voldoende balans tussen de eigen identiteit van vakken en de samenhang tussen vakken in het totaal aan bouwstenen voor dit leergebied? Geef aan op een schaal van 1-4 (1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed). Licht uw antwoord toe.

2

Geen mening. Voor ons lastig te beoordelen.

In hoeverre vindt u dat het ontwikkelteam hierin is geslaagd? Geef aan op een schaal van 1-4 (1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed). Licht uw antwoord toe.

4

Heldere teksten. Vaak worden begrippen verduidelijkt (d.m.v.: “zoals...” of: “bijv. ...”).

Onderschrijft u in algemene zin deze (eerste set van) aanbevelingen zoals die zijn geformuleerd? Licht uw antwoord toe. Vermeld daarbij eerst het vak (of de vakken) waarop uw antwoord betrekking heeft.

Wij vinden het vooral belangrijk dat de aanbevelingen voor de bovenbouw t.a.v. alle M&M-vakken zich richten op het wat van het onderwijs, en niet op het hoe. Daarin moeten scholen worden vrijgelaten.

Wij komen echter diverse aanwijzingen tegen m.b.t. het hoe. Die zouden moeten worden geschrapt uit de aanbevelingen. (Niet omdat de aanwijzingen onzin zijn, maar omdat ze er niet zouden moeten zijn.)

Om elke voorbeelden te noemen:

- Bij Aardrijkskunde staat: “Laat het belang van technologie zien door actief gebruik te maken van ict en data”. Ook wordt het gebruik van Serious gaming voorgesteld.

- Bij Maatschappijleer staat: “Neem de actualiteit expliciet op in de examenprogramma’s van maatschappijleer.”

- Bij economische vakken: “Onderscheid evenwichtige en niet-evenwichtige situaties.”

Zijn er aanbevelingen die u zou willen schrappen? Licht uw antwoord toe. Vermeld daarbij eerst het vak (of de vakken) waarop uw antwoord betrekking heeft.

Zie het antwoord bij 12.

Zijn er aanbevelingen die u toe zou willen voegen? Licht uw antwoord toe. Vermeld daarbij eerst het vak (of de vakken) waarop uw antwoord betrekking heeft.

Onze aanbeveling is van een wat andere orde en gericht aan u als ontwikkelteam. Gelet op de onderwijsvrijheid vinden wij het wezenlijk dat kerndoelen, eindtermen en examenprogramma’s en de aanbevelingen voor de bovenbouw zo ruim zijn geformuleerd dat scholen én hun eigen identiteit volledig kunnen verwezenlijken in het onderwijsprogramma én ruimte hebben voor een deels eigen invulling van dat programma.

De formulering van de aanbevelingen (zoals, bij geschiedenis: “Overweeg daarbij de behandeling van inhouden (...) in alle programma’s verplicht te stellen”) stellen ons op dit punt niet altijd gerust. Wij zouden ervoor willen pleiten dat het ontwikkelteam expliciet(er) maakt waar de eigen ruimte voor scholen zit en hoe de overladenheid van het programma dusdanig wordt teruggedrongen dat er daadwerkelijk ruimte ontstaat voor schoolspecifieke inbreng.

Overige aandachtspunten / opmerkingen

Op pag. 6 van het voorstel lezen wij dat M&M bijdraagt aan de persoonsvorming van leerlingen. 'Het helpt hen bewust te worden van de eigen identiteit, autonomie, maar ook hun eigen grenzen en die van anderen.' Het grote belang daarvan willen wij graag onderstrepen.

De nadruk die wordt gelegd op het belang van een goede doorstroom van po naar vo en doorlopende leerlijnen (pag. 7 en 8) ondersteunen wij van harte.

Complimenten dat bij Grote Opdracht 6 (Diversiteit) zo duidelijk is uitgewerkt dat de persoonlijke identiteit is verweven met die van de groepen waarvan mensen deel uitmaken.

Verder onderschrijven wij dat het inderdaad belangrijk is dat leerlingen zelfkennis opdoen.

Tot slot:

Zoals ook genoemd bij het antwoord op vraag 14, vinden wij het belangrijk dat scholen vakken als aardrijkskunde, geschiedenis en economie geven vanuit hun christelijke identiteit en zodoende een normatief kader om de vakinhouden zetten. Daarom sluiten wij ons graag aan bij dit citaat uit het voorstel: "Scholen zijn autonoom om op basis van eigen onderwijskundige en organisatorische keuzes invulling te geven aan het leergebied M&M."

Wij begrijpen dat in een algemeen curriculum geen rekening wordt gehouden met God en met Zijn bedoeling met het leven hier op aarde – al vinden we dat een groot gemis, omdat we iedereen van harte toewensen God te kennen en Zijn Woord en Wet als leidraad te hebben in het leven.

Wijsheid toegewenst bij het verwerken van alle feedback. En veel dank voor uw inspanningen.